Ч. 4 (13.902). Львів, пятниця 4. січня 1935. Рокітом оплата оплачено гуртом. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді ... Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол. Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

ЗАМИРЕННЯ В ЕВРОПІ.

За тісну співпрацю держав у середущій Европі.

ПАРИЖ, 3. I. ПАТ. „Пті Парізіен" пише, що мін. Ляваль по нараді з Мусолінієм підпишуть дві конвенції. Одна обійматиме статут Австрії й організацію безпеки в середущій Европі. Цю конвенцію зладжено після порозуміння з державами Малої Антанти. Друга конвенція обійматиме французько-італійські кольоніяльні справи, себто статут для Італії в Тунісі і французькі концесії у Сомалі.

„Ле Журналь" пише, що порозуміння Італії з Францією започаткує постійну співпрацю. Італія зрозуміла небезпеку аншлюсу Австрії з Німеччиною і з цілою енергією взялась за організацію співпраці у середущій Европі.

Агенція Аваса повідомляє, що темою нарад мін. Ляваля з Мусолінієм буде, крім договору приязни, ціла низка французько-італійських справ ще як слід незясованих. До порозуміння між обома державами у справі гарантії незалежности Австрії дійшло щойно вчора. До конвенції у справі незалежности Австрії можуть приступити теж інші европейські держави крім Франції та Італії.

Покращання взаємин між Англією та Ірляндією.

Підписання торговельного договору.

ЛЬОНДОН, 3. I. ПАТ. В. Британія та Ірляндія підписали торговельний договір, на основі якого Ірляндія буде ввозити більшу кількість англійського вугілля, а вивозити до Англії 150.000 штук худоби більше від теперішнього контингенту. Вивіз вугілля буде перевищати один міліон тон. Підписання нового торговельного договору приверне нормальні взаємини між Ірляндією і В. Британією.

Новий британський амбасадор у Польщі.

По Йорданських святах приїде до Варшави новий британський амбасадор сер Говард Вілям Кенард. Новий амбасадор має 56 років і великий досвід дипльомата. Свою дипльоматичну карієру започаткував 1900 р. на становищі секретаря у Римі. В 1904 р. перенесли його до Тегерану, в 1907 р. на становище другого секретаря до Вашингтону. Від 1911 р. був шарже д'афер у Гавані, опісля у 1912 р. перейшов до англійського посольства у Танжері, коли то в Мароку вибухнув напружений конфлікт. У 1914 р. призначено його першим секретарем і на тім становищі залишився до 1916 р. Опісля до 1919 р. урядував у Форін Офіс, коли призначено його радником амбасади у Римі. В 1925 р. призначено його послом у Білгороді. У короткім часі посол В. Кенард вивчив сербську мову, щоби краще міг орієнтуватися в напружених відносинах у Югославії. Слідкуючи за боротьбою хорватів проти централістичного білгородського уряду познайомився з провідником хорватів Степаном Радічем. У 1929 р. призначено його послом у Стокгольмі, звідкіля на власне прохання перейшов на становище посла до Берна у Швайцарії, бо впорядковане і монотонне життя у Стокгольмі не цікавило його. З Берна приїде до Варшави уже на становищі амбасадора.

О. д-р Масцюх на Лемківщині.

Пишуть нам:

В неділю 30. грудня приїхав до Сянока о. д-р Масцюх і відправив у місцевій церкві Службу Божу в асисті о. пароха Константиновича й о. Сікіржинського. Цієї неділі збіглися сяніцькі „русскі" до церкви, як ніколи. На лицях усіх малювалося вдоволення переможців. І хоча „Земля і Воля" не дуже вдоволена з о. Масцюха на становищі ап. адміністратора на Лемківщині, то місцеві „русскі" вожаки є того переконання, що о. Масцюхові удасться в короткому часі, при їх помочі *відукраїнізувати* Лемківщину.

Є чутка, що сяніцькі „русскі", зараз по приході о. Масцюха до Сянока, мають візвати всіх „русских" священиків Перемиської Єпархії, щоби в імя „русской" ідеї перейшли з *долів на Лемківщину*, під управу свого „правдиво-русского вископа" і тимсамим визволилися від „тиранії" Преосв. Коциловського. І є певною річю, що еп. Коциловський радо позволив би „русским" священикам своєї дієцезії перенестися на Лемківщину, як не менше є певною річю, що українські священики радо перейшли би на парохії „русских" священиків у Перемиській Єпархії...

Непевне тільки одно: Чи і скільки найдеться таких ідейних „русских" священиків, що схотять увільнитись від „тиранії" еп. Коциловського і перейти до праці на Лемківщину...

УНДО „Діло" і „Новий Час"

у спілці з Зіновєвом.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПУБЛІЦИСТИЧНА „БОМБА"

У київських „Вістях" з 30. грудня 1934 р. опублікував відомий літературний і публіцистичний чекіст Ф. Таран статтю п. н. „Переклик убивць", у якій по бандитськи атакує цілий український національний табор поза межами Совітської України за те, що він протестує проти большевицького терору, зокрема проти останніх розстрілів комуністичних українських письменників і безпартійних культурних українських діячів.

З піною злоби та злости на устах виписує цей большевицький писака таке: „Зашарудів увесь табор української контрреволюції, заверещав, захищаючи зокрема своїх лазутчиків, розстріляних за постановою виїздної сесії найвищого суду СССР 15. грудня. Цей свій лемент ковводи українських націоналістів оформили в резолюції президії УНДО і Парляментарної Репрезентації. І природний цей лемент... Якжеж! Їх, наймитів німецького фашизму й польського імперіялізму, позбавлено 28 лазутчиків, що мали вчинити терористичні акти, готуючи знов повторення кривавої перезви, що зазнала У.Н.Р. Руками Петлюр, Коновальців, Мордалевичів, Ангелів і Струків скільки робітників і селян замордували ці підлі жовтоблакитні кати українського народу".

Переїхавшися відтак по „Ділі" й „Новому Часі", цей „романтик" кривавої, садистичної большевицької публіцистики вписав таке:

„Виють, перекликаються криваві пси української контрреволюції з троцькістсько-зінов'євськими терористами і цим ще раз **підтверджують наявність блоку їх у боротьбі проти пролетарської диктатури**"

Доволі!

Большевицька гієна, що жере групами українців, у своїй засліплености „відкрила" дійсно нечуваний і невиданий бльок УНДО, „Діла" й „Нового Часу" з Троцьким і Зіновєвом! Нехай же в нього вірить. Зазначимо тільки, що для нас Троцький і Зіновєв є такими самими кровожадними і зненавидженими ворогами як Сталін і його лазутчик, підлизник та підголосок Ф. Таран

ФРАНЦУСЬКО-СОВІТСЬКЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Львів, 3. січня.

Неодин російський дипльомат у Парижі, неодин французький у Москві і неодин уряд складений з міністрів і комісарів мусів податись до димісії тому, що не міг вирішити такого складного питання, як передвоєнні російські довги супроти Франції. Міліярди складені ощадними французькими громадянами пішли до державного російського скарбу; недурно Франція рахувала на Росію як на союзницю у великій війні. Коли завдяки російській допомозі Франція війну виграла, мусіла вона платити свої довги Зл. Державам, але не могла дістати назад вложених своїх капіталів від свого найбільшого довжника — Росії. Большевики, прийшовши до влади, заявили, що не признають царських довгів.

Змінялось з року на рік міжнародне становище Франції, що шукала нових союзників, вічно недовіряючи Німеччині. Великі простори колишньої російської імперії, знищені війною і революцією, були добрим тереном для збуту всякого краму, головно люксусового, вироблюваного у Франції. Та за кожним разом, коли починалися балачки на цю тему, виринало старе наболіле питання французьких вірителів: — а якже буде з нашими колишніми капіталами?

Аж ось звістка, що подобає на зворот у цій справі.

Цими днями оголосили протокол із московських переговорів французького міністра торговлі Маршандо з представниками совітського уряду. Переговори ці йшли рівнобіжно до розмов представника французького уряду Ляваля з Літвіновим у Женеві, на теми політичні та військові. Успіх совітської дипльоматії в тому, що такі прикрі питання, які висувала досі Франція як напр. царські довги, перестали бути предметом розмов. Совіти відкинули відповідальність за воєнні довги царського уряду, заявляючи, що вони не мають нічого проти відшкодування у звязку з якимись більшими фінансовими трансакціями обох держав. Таким робом та перепона, якої не зумів обминути совітський представник у Парижі Раковський у 1927. р., відпала тепер, завдяки зручности Літвінова.

Росія винна була Франції 7,5 міліярдів золотих франків, з чого 6 міліярдів припадало на малих вірителів, а решта на уряд. За ввесь час від війни багато з цих приватних вірителів відступило свої претенсії по нижчих цінах і нині інші претенсії теж сильно впали в міру того, як вірителі тратили надію відобрати свої гроші.

До 11. січня 1934. виміна торговельних товарів між Францією і Совітами була дуже слаба. Франція більше спроваджувала краму, як доставляла; французька фльота хотіла покрити свої потреби в нафті. Від того часу вирівняли деякі спірні питання платности, порозумілись щодо знижки мита і совітський уряд зобовязався у 1934. р. замовити у Франції краму на 250 міл. фр. Це зобовязання, як упевняють французькі дипльомати, Совіти дотримали. Знаємо теж, що більшість цих замовлень покривали потреби воєнного приладдя

Французько-совітське порозуміння з 9. грудня м. р. продовжує цю провізорію і доповнює її. Франція зголилась на довший кредит, хоч банки не дуже радо пішли на тѐку комбінацію. Велику загу грає у пунктах цього порозуміння справа доставни нафти, якої Франція дуже потребує. У цьому напрямку французький уряд давно вже робить заходи, щоб спроваджувати нафту з Моссуля. Досі нема ще точно списаних пунктів цього французько-совітського торговельного порозуміння і знавці впевняють, що редакція тих пунктів буде найтяжчою проблемою.

З польської преси.

Митрополит Шептицький і епископ Хомишин.

Під повищим для польської преси досить атракційним наголовком п. Г. Лубенський оголосив у святочному числі „Часу" обширну статтю, в якій порівнює політику й світогляди обидвох українських греко-катол. владик.

Митрополита Шептицького характеризує як „великого мрійника і великого ідеаліста", який „бачив свою місію, щоб вкопати хрест на Сході". „Відданість о. митрополита унійній ідеї безмежна, його захоплення і активність у ширенні унії можна порівнати з захопленням, що було питоме Іпатієві Потієві, знаменитому владиці XVI. ст. Лише зір Потія зупинявся на границях Річипосполитої, а погляд Шептицького сягає ще дальше, бо обхоплював увесь православний Схід." Але — читаємо далі — трагедією митрополита стали непригожі умовини для реалізації його великої ідеї, брак місійної сили греко-католицької церкви (?), надто велике заабсорбування греко-кат. духовенства „боротьбою з православіям у себе, з латинщиною і з польщиною", — словом повна диспропорція поміж замірами і можливостями. При цій нагоді автор переїхався і по „розполітикуванні клиру" і по українському націоналізмі, що „викривив релігійне післанництво на Сході". „А ідея унії на службі якогонебудь націоналізму, перестає бути ідеєю унії, та стає звичайною комбінацією, як багато інших політичних грачів."

І ось тому здогадному мрійництву та нереальности плянів і безуспішности праці митрополита Шептицького автор протиставить епископа Хомишина, як великого реаліста, що „хотів передусім почувати у себе дома твердий ґрунт під ногами." В імя католицизму, каже п. Лубенський, станиславівський владика виповів війну двом дужим у греко-кат. церкві силам, — „православній традиції і нічим необузданому (!) націоналізмові." Автор ширше зупиняється над заходами і засобами еп. Хомишина, якими він „створив сильний спротив наростаючим впливам православної традиції" та вияснював громадянству, який націоналізм можна узгіднити з католицьким світоглядом.

„Ніколи досі грецький епископат не був такий поділений у своїх поглядах, як нині". Автор протиставиться загально принятому серед поляків національно-політичному критеріеві: „обидва владики є безперечно гарячими українськими патріотами, — ані епископ Хомишин не є польонофілом, ані митрополит Шептицький не є полякофобом." А проте автор теж недвозначно старається виказати більшу вартість поглядів еп. Хомишина з польського становища, при чому їдко завважує, що „митрополит Шептицький не зумів неоднократно визволитися зпід ріжних суґестій українських політичних сфер..."

Щодо становища обох владик до православія, то у становищі митрополита бачить автор бажання „зберігти для гр.-кат. обряду якнайбільшу атракційність супроти православія" через що митрополит „користає з кожної нагоди, щоби підкреслити спільні риси унійтського костела і православної церкви (чи це свідома терміньольоґія „костел" і „церква?!" — Пр. Ред.) і свою прихильність та симпатію для православних." „Зате о. еп. Хомишин цілою своєю діяльністю прямував до зірвання всіх звязків з православіям."

І тепер найбільш есенціональний кінцевий уступ:

„...О. митрополит Шептицький не вважає видно православія як річ небезпечну для унії.

Латвійський консуль підпомагав Ніколаєва?

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. „Пті Парізіен" повідомляє з Москви, що це латвійський консуль Бісенекс є тим консулем, про якого згадує акт обвинувачення проти Ніколаєва і товаришів. Большевицький уряд запевняє, що Бісенекс здобув від Ніколаєва політичні вістки і згодився передати листа Троцькому про терористичні заворушення в Ленінграді. Крім того Бісенекс нібито передав Ніколаєві 20.000 рублів допомоги для терористичної ґрупи. Тому большевицький уряд звернувся до латвійського уряду з домаганням відкликати Бісенекса з дотеперішнього становища. Консуль Бісенекс покинув уже Ленінград.

РИҐА, 3. 1. ПАТ. Латвійська телеґрафічна аґенція повідомляє, що латвійський консуль Бісенекс перебуває тепер на відпустці у Гельсінґфорсі. Аґенція заперечує вістки закордонної преси про його відкликання з Ленінграду.

Зближення Австрії до Чехословаччини.

ПАРИЖ, ПАТ. По конференції австрійського міністра фінансів Буреша з міністром Бенешом у місті Табор оголошено комунікат про наради у фінансових і господарських справах. Висліди нарад мають апробувати оба уряди. Мін. Буреш виїхав уже до Відня.

Австрійські політики про поїздку Лявали.

ВІДЕНЬ, 3. 1. ПАТ. Політичні австрійські кола радіють з поїздки мін. Лявала до Риму. І в Парижі і в Римі пішли на руку домаганням Австрії. Ґарантійний договір у справі незалежности Австрії зобовязуватиме теж його учасників не вмішуватися до внутрішньої політики іншої держави і не піддержувати революції в державі, яка підписала цей договір. Політичні кола Австрії сподіються, що ґарантійний договір доведе до замирення в середущій Европі. Його будуть могти підписати всі зацікавлені держави. Крім Австрії і сусідніх з нею держав запросять ще Німеччину і мабуть В. Британію, Польщу і Румунію.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СІЧНЯ 1935.

ВОЛОДИМИР КОБРИНСЬКИЙ.

Зі шпилів Чорногори до музею.

З приводу отворення Українського Музею ім. о. Й. Кобринського в Коломиї.

По довгих роках вагань і по довгій надумі заложили Гуцульський Музей, і то не в захвалюванім тепер Жабю, але в Коломиї. Українське громадянство доложило своїх зусиль, щоб здвигнути цей Музей. До цієї скарбниці радо віддав усе кожний, хто лиш що міг. І з найдальших закутин краю надходили експонати, при чому нераз було видно посвяту ідейних одиниць. Бідний хлібороб Дмитро Рогович з Шепаровець, коли викопав золоту монету з р. 1772, віддав її до Музею, хоч у місті міг за неї дістати гарний гріш. Також і за границею, в Парижі і на Моравії, не забували добрі люди про цей Музей. Не лишилась позаду і наша Чорногора.

*

В неприступних скелях Чорногори від непамятних часів гніздяться вірли. Грізні це птиці, що летом крил, зором очей та силою кігтів і дзюба запанували над надземними просторами. Неодного баранчика вхопив уже орел з полонини, а навіть деколи й дітей поривають вірли.

Один з таких смільчаків залетів перед кількома роками в наші околиці, і сховавшися десьтам високо-високо, приглядався нашій Коломийщині. Нараз побачив, що в недалекім селі на подвірю хлібороба Штудерка лежить собака. Заграла в нім вірлина кров. Пригадав собі, якто його тато, мама і вся рідня вірлів грабують, що лиш побачать, а зрабоване стягають до себе в стрімкі, пусті скелі, щоб напхати пажерливі вірлята. Така то вже дика натура всіх вірлів. І він не видержав. Летом стріли з високих хмар злетів на долину і сильними грудьми ударив бідну собаку, стискаючи її своїми кігтями. З болю заскомлів псисько. Між молодим вірлом і бідним псом почалася завзята боротьба на життя і смерть.

Цей двобій бачив з боку хлібороб Штудерко. Налет вірла на його обістя розлютив його дуже. Жаль стало йому за вірним сторожем, що в кігтях ворога благав ратунку. Пригадав собі Штудерко, скільки то шкоди роблять ті вірли нашим людям. Скочив до хати, а коли за хвилину вернувся, побачив, як орел зі своєю добичею підносився вже понад стріху.

Зложився і вцілив. З гори посипалось піря. Орел востаннє розпростер крила, ще гірше стиснув жертву кігтями, захитався — і впав на землю. От і здох орел, а бідний псисько вилизався і живе до нині.

Так то буває з тими вірлами. Високо літають, широко панують, а все таки марно гинуть.

*

Був це початок листопада 1930 р. На дворі дощ зі снігом січе безнастанно. Пізним вечором застукав хтось до дверей Музею. Був це молодий хлібороб Михайло Кравчук, що, не зважаючи на слоту, приїхав відпитати, хто би то в місті випхав птаха. В два тижні пізніше приніс він гарно випханого вірла з розпростертими крильми (між кінцями крил 1 м. 85 цм.). Розповівши цілу подію, сказав: „Цього вірла прийміть до Музею від нашого села. Ми зложилися і заплатили Штудеркові за вірла, якого хотів дуже панич купити. Власним коштом ми дали його випхати". І дійсно випханий орел між гуцульськими виробами творить гармонійну цілість у гуцульськім відділі коломийського Музею.

Цінний і приманчивий це експонат, одначе ще цінніша памятка від ідейних і національно свідомих хліборобів нашого села. Тепер може вже кожний оглядати цю, колись грізну птицю. З неприступних шпилів Гуцульщини залетів цей орел до Коломиї, здається, хіба лиш на те, щоб опинитися у скляній клітці Гуцульського Музею.

*

Таких і подібних експонатів, памяток української Гуцульщини, є вже в нашім Музею доволі поважне число.

Навпаки о. еп. Хомишин бачить у православію і схизмі зло, що найбільш загрожує вірі його вірних. Життя дало і далі дає багато наглядних доказів, що острах о. єпископа Хомишина міг бути узасаднений. Трираменний хрест знову появився після війни на церковних банях у Галичині. Один із найздібніших та відомих українських політиків греко-католик сказав мені недавно: „Колиб ми хотіли, то за кілька тижнів будемо мати кількасот тисяч православних у Галичині.“ Чиж можна йому не вірити?"

Стаття п. Лубенського, треба признати, публіцистично дуже зручна. Він проти нікого не виступає, нікого не осуджує, нікого не хвалить і нічого від себе не поручає. Він ніби обєктивно реферує і не дає навіть ніяких висновків від себе. Він навіть дуже джентельменський в особистих похвалах і характеристиках. Але теза, яка червоною ниткою веться крізь усю його статтю, і ще яскравіші висновки, до яких мусить дійти незорієнтований читач на льогічній будові всіх його зручно складених тверджень, — дуже негарні, дуже тенденційні і — цілком фальшиві.

З його статті кожний польський читач мусить дійти до висновку, що поправді вся життєва робота митрополита Шептицького не лише пішла на марне, але ще й потурає поважному зростові православних впливів коштом греко-католицизму. І що, навпаки, єдиним оборонцем греко-католицької церкви є поправді станиславівський владика. Крім такої дуже негарної суґестії під адресою Ватикану, є там теж дуже негарна суто політична суґестія, з натяками і твердженнями, яких не соромиться тілький найбільш ендецький публіцист.

Висновки, до яких доходить п. Лубенський, наскрізь фальшиві, бо він промовчує найповажніший чинник, що сприяє ширенню православія у Східній Галичині: національну і національно-церковну політику влади. Трудно повірити, щоб п. Лубенський не знав, що діється на Лемківщині, і що в тому самому часі, коли йшли заходи креувати Апостольську Адміністратуру на Лемківщині „для добра душ“, — йшла і йде палка підтримка тих москофільських чинників, які всю свою енерґію звертають на пропаґанду православія, на якому теж будують всю свою будучність. І коли вже мова про ріжниці поглядів внутрі греко-кат. епископату, які можуть не сприяти справі католицизму та його ідейній місії на Сході, то трудно теж повірити, щоб п. Лубенський не знав, що з польського боку радше все вжито на те, щоби ті ріжниці поглибити при використанні спеціяльно натяганих суто-політичних моментів.

Покликується теж п. Лубенський на вислів якогось українського політика, як на доказ знішньої сили православних настроїв у Галичині. Не маємо права заперечувати п. Лубенському, що він такі слова почув. На їх підставі можемо тільки заквестіонувати високу кваліфікацію здібностей автора таких слів. Зате знаємо про іншу розмову п. Лубенського з нагоди його недавнього побуту у Львові. Його стаття і кінцеве твердження дозволяють на невеличку нескреєцію. Отож п. Лубенський покликався у розмові з одним українським політиком, прихильником церковної політики митроп. Шептицького, на такий вислів іншого політика, прихильника еп. Хомишина: Колиб, мовляв, еп. Хомишин став митрополитом, у короткому часі являться у нього з поклоном всі його теперішні противники. На те розмовець п. Лубенського заявив, що з однакою правдоподібністю можна би пророкувати, що колиб нинішній станиславівський владика, найшовшись на митрополичому престолі повторяв деякі свої попередні вчинки, та ще й у відповідно збільшених розмірах, як напр. боротьба з „Просвітою“, кооперацією і т. п., то за розмірно недовгий час могло би масово поширитись православія.

Булоб дуже прикро, якщо саме ту останню розмову п. Лубенський використав проти інтенцій розмовця так різко проти митр. Шептицького, надаючи тій розмові такий невідповідний і зовсім фальшивий зміст

Провокація „Газети Варшавскоі“.

У новорічному числі центрального орґану польської ендеції находимо кореспонденцію зі Львова п. н. „Р у с к і н а с т р о і“, підписану якимось п. А. С-кі. Ту статтю годі інакше назвати, як лише провокацією, і то у буквальному розумінню.

Залишаємо на боці головну тезу статті, що „німцям маємо завдячувати українську (очевидно: слово український завжди у „лапках“ — Прим. Ред.) проблєму“. Залишаємо на боці всю ментальність польських ендеків, яка віддавна вважає річчю можливою твердити, що взагалі ввесь український нарід це видумка німців. Поминаємо теж відріжнювати поняття „українська ґрупа“ й „руске сполеченьство“. Таке анахронічне мачєння дискваліфікує взагалі тих людей, як політиків і публіцистів, бо коли хто у 1935. році завертає до часу, коли ще опірним було питання про поділ славян і про підхід до самостійних мов та підрядних нарічий і говірок, — коли хто завертає до часу, коли ще обовязували в науці тези пареславних „учених“ Іловайского і Фльорінского, — той не має права претендувати до титулу поважного політичного чинника, без огляду навіть на впливи у примітивному, такими політиками і такою пресою, вихованому громадянстві. Річ у чому іншому.

Автор статті у „Ґазеті Варш.“ запевняє, що „відпруження“ у польсько-українських взаєминах, яке він бачить лише у факті зменшення терористичних актів, прийшло разом з „ослабленням німецьких впливів“ у наслідку польсько-німецького порозуміння. Описує страшну атмосферу, викликану саботажами й терором українського підпілля, і заявляє:

„Тоді то не тільки серед русинів, але і серед поляків можна було почути голоси про конечність якихось надзвичайних уступок, про неминучу потребу якихось „засадничих“ змін, концесій, і т. п. Той період напруження нервів минувся, коли Німеччина була примушена відвернути увагу від цькування на нашому терені і мусіла покинути на часок своїх українських малісорів. І зараз показалося, що ціла гострота останніх літ притупилася, а сепарастистична яскравість приблідла...“

Що це значить, панове редактори? Адже простий і єдиний льоґічний висновок з ваших теревень це той, що тільки саботажі і революційний терор всилі защепити думку у польському громадянстві про потребу зміни національної політики супроти українців. Чи це не штовхання фанатичної націоналістичної молоді до нових актів розпуки, чи це не є свідома подача арґументів націоналістичній закордонній пресі, словом, чи це не є п р о в о к а ц і я, така сама, яку ми вже нераз стрічали на галицькому терені, та яка йшла в парі з відомими ендецькими відозвами й афішами літом 1930. року? Чи це не цинізм теж „раліти“, що нема нині „пацифікаційних“ метод правління, коли кожній дитині відомо, що „пацифікацію“ приготовила у польській опінії і до пацифікації послідовно штовхала виключно ендецька та санаційно-куріеркова (у національних справах теж ендецька) преса?!

Звичайним хуліґанством можна назвати теж такий вислів як те, що „...руска кооперація, залишаючись під впливами „української“ ґрупи, переходить гостру крізу зловживань, дефравдацій і т. п.“ (?!).

Міркою „точних інформацій“ ендецького дописувача є „ревеляції“ на тему „видалення Коновальця з Берліна“. Виходить, що це сталося після польсько-німецького пакту, тимчасом, наскільки нам відомо, полк. Коновалець живе у Швайцарії від пяти чи навіть шести літ. Про етику ендецьку і політичне розуміння важливости подій свідчить теж порівнування, як двох цілком рівнорядних справ, видалення (якого не було) Коновальця з Берліна з „неприязними російськими актами“. Смерть міліонів наслідком політики голоду, масові розстріли невинних людей і найбільш жорстоке правління від часів гунів Атилли та монголів Джінґісхана — це для русофільських ендеків (крикливих „католиків“!) — „неприязні акти“...

Відложена візита мін. Ляваля у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 3. 1. ПАТ. Форін Офіс оголосив такий комунікат: Мін. Саймон підчас своїх розмов у Парижі в дні 22. грудня 1934. р. з прем. Фляндином і мін. Лявалем про положення в Европі запросив обох державних мужів до Льондону. Підчас свого побуту на Рівєрі у Кан, мін. Саймон слідкував за італійсько-французькими переговорами. У Льондоні сподівалися, що прем. Флянден і мін. Ляваль прийдуть до Льондону негайно по повороті французького міністра з Риму. Одначе з уваги на недостачу часу візита мін. Ляваля у Льондоні відбудеться щойно по засіданні Ліґи Націй, яке починається в дні 11. січня ц. р.

Рішення французького уряду відложити візиту прем. Фляндена і мін. Ляваля у Льондоні до початку лютого ц. р. була несподіванкою для анґлійських урядових кол. Ще вчора пополудні французький уряд офіційно запевняв, що Фляндем і Ляваль прийдуть до Льондону найпізніше у вівторок. Тому прем. Мекдональд рішився приїхати до Льондону зі Шкотії. Одначе вчора вечором французьке міністерство закордонних справ повідомило, що льондонська візита відложена задля недостачі часу. Політичні кола і льондонська преса пояснюють цей факт тим, що наради мін. Ляваля у Римі не розвяжуть положення в центральній Европі. Ці наради вирішать найбільше територіяльні і меншостеві справи Франції та Італії в Африці.

РАДІСТЬ У ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 3. 1. ПАТ. Анґлійські урядові кола з великою радістю прийняли вістку про виїзд мін. Ляваля до Риму. Невідомо як поставиться Німеччина до ґарантійного пакту незалежности Австрії.

ПАРИЖ, 3. 1. ПАТ. Мін. Ляваль вернеться до Парижа в середу 9. січня ц. р. Негайно на другий день виїде до Женеви на засідання Ліґи Націй.

Альбанський король Зоґу ранений?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Альбанський шарж д'афер заперечив поголоски, наче би альбанський король Зоґу ранений від вибуху бомбою. Альбанські кола запевняють, що ці поголоски поширюють вороги Альбанії з метою перешкодити в одержанні позички одного міліона фунтів від голяндських і швайцарських банків.

Арештування комісаря у Москві.

МОСКВА, ПАТ. У Москві арештувало ҐПУ Олександра Смірнова, одного з найстарших большевиків, секретаря центрального комітету партії і заступника комісаря. Його виключили з партії в січні 1933. р. враз з ґрупою Ейсмонта за правий ухил. Опісля прийняли його знову до партії і Смірнов працював у місті Фрунзе (кірґізька республика).

Бунт большевицьких вояків.

З Харбіна надійшли вістки, що на стації Борсія забайкальської залізниці збунтувався большевицький полк технічних військ. Вояки виарештували своїх старшин. На стацію приїхали негайно полки піхоти й арештували всіх збунтованих вояків. Усіх відвезли до міста Чити, де їх буде судити воєнний трибунал.

Вбивство двох чекістів у Києві.

„Дейлі Експрес“ пише, що ком. Люблін у Києві застрілив двох урядовців ҐПУ, які прийшли його арештувати. Після того ком. Люблін утік. За ним розіслали стежні листи.

Електрифікація на територiї львівського і тернопільського воєвідства.

У 1932. р. було основане акційне товариство (Спілка) для електрифікування околиць Львова (10 повітів) на терені львівського і тернопільського воєвідства. Спілка обовязана перевести електрифікацію в недалеких речинцях і завати безплатно публичне освітлення місцевостей, по 40 літах переходить сіть і уладження на власність держави. Точно кажучи, місто Львів і копальні в Яворжні оснували спілку дня 22. жовтня 1932. р. під назвою: „Електричне заведення львівської округи, Акційна спілка, окружне заведення електрифікаційне, спілка з обмеженою порукою у Львові". Ціль нової спілки є збувати електричну енергію та перевести електрифікацію на провінції по містечках і селах. Міністерство публичних робіт видало на цю ціль ще 8. квітня 1932. р. свою згоду на 40 літ, числячи від 1932. р. На цій підставі спілка має право і обовязок збувати електричну енергію на таких землях:

У львівськім воєвідстві у повітах: Городецькім, Яворівськім, Львівськім і Жовківськім. На тих теренах має заведення достарчити електричну енергію гуртом до 3-х літ від 1932. р., якщо зголоситься запотребування до 2 і пів літ. Інший є термін достави електричної енергії для областей повітів Равського, Рудецького і слідуючих громад Бобрецького повіту:

Баківці, Бертешів, Борусів, Борничі. Перковні Бринці, Загірні Бринці, Будьків, Великі Глібовичі, Ходорківці, Чижикв, Девятники, Звенигород, Єгерсдорф, Городиславичі, Гринів, Гутиська, Южківці, Кнісело, Коцурів. Кологури Любешка, Малі Ланки, Лани, Лопушин, Миколаїв, Мільбах, Вільховець, Пятничани, Підгородище, Підярків, Підмонастир, Підсосвів, Рефельд, Репехів, Романів, Сарники, Сідлиска, Соколівка, Старе Село, Стоки, Стрілки, Стрілиська Нові, Стрілиська Старі, Суходіл, Шоломия, Трибоківці, Водники, Волощина, Волове, Вибранівка, Жабокруки і місто Бібрка.

До повищих місцевостей мають бути доведені проводи і мусить бути доставлена енергія до 6 літ, якщо ті місцевости найдальше до 5 і пів літ, числячи від 1932-го року, зголосять запотребування.

У тернопільськім воєвідстві на області повітів: Каменецького, Перемишлянського і Золочівського мусить заведення достарчити енергію і виконати сіть до 9-ох літ, якщо місцевости зголосять запотребування до 8 і пів літ, числячи 1932 р.

Повищі речинці відносяться до достави енергії гуртом, себто до цілої даної місцевости. А детайлічну доставу енергії заведення обовязане розпочати в таких самих речинцях і на тих самих теренах у всіх місцевостях, що мають понад 3.000 мешканців, або в яких збут виносить принаймені 20.000 кільоватгодин річно.

В разі незаспокоєння детайлічного запотребування в поодиноких місцевостях в речинці одного року від дня зголошення, міністерство може позбавити спілку права детайлічної продажі енергії. В тім випадку можна би зелектрифікувати дану місцевість або капіталом приватним, або при помочі кооперативних уділів, як це переведено у Швеції, Чехословаччині і інших краях.

У році 1972. переходять усі уладження і т. і. спілки на власність держави за відшкодуванням.

Залишаємо, з огляду на обмежене місце, всі точніші дані зі статуту Спілки, про права консументів і людности, точні постанови про викуп і т. д., та стверджуємо лише, що до кінця грудня 1933. р. вибудувала спілка електричних уладжень на суму 1,990.127 золотих, у тому вчисленні кошти сіти високої натуги, низької натуги, трансформаторних стацій і злучів. На жаль, не затруднила спілка при таких значних інвестиціях *ні одного інжиніра українця*, хоча кількох „руских" там працює.

Інж. Роман Застирець.

Наші музичні болячки.

III.

(Докінчення.)

ДОБРОДІЙНІ КОНЦЕРТИ І ЇХ ГРОМАДЯНСЬКИЙ ХАРАКТЕР.

В усякій суспільности, особливо такій, що тільки приходить до свідомости і стає діяльною, як громада, знане явище неофітизму. Всякий неофіт кричить, дає голосно знати світові про себе. Село, що починає освідомлюватися, вважає перший-ліпший фестин за першорядну імпрезу громадянського значіння, а кожний, хто в такому фестині не візьме участи, це малощо не національний зрадник. І в такому значінні надуживають тих усіх громадянських імпрез, вони прикрі навіть для ляїків. Слушно характеризує їх проф. Г., кажучи, що вони бездохідні та що служать для „вижебрання грошей" на найконечніші громадянські потреби. Між нашими музиками поширена анекдота про громадян якогось містечка, що бажаючи купити сикавку для пожежної сторожі, ходили за датками. Колиж громадяни не спішилися витягати гроші з кишені, грозили їм аранжери: „Давайте громадяни датки: як не дасьте, то влади́мо добродійний концерт".

Розуміється, що, як каже проф. Г., якесь принципіяльне становище в цій справі неможливе, а то й шкідливе, що є імпрези загально-громадського характеру, в яких і безплатна участь музик обовязкова. Має тут рішати ціль імпрези і почуття громадянського обовязку, але це ще не значить, щоби про це все мали рішати поодинокі мистці, а не їх професійна організація. Дискусія про справу участи мистців у добродійних концертах велася вже на Загальних Зборах Муз. Т-ва ім. Лисенка. Говорили там, що в інших народів уважають собі мистці за честь виступати на концертах з добродійною метою, а наші жадають заплати. На це відповіли слушно, що там грають на концертах за заплатою 49 разів, а пятьдесятий на добродійну ціль, та й то не з грубо реклямовою інтенцією. В нас добродійні концерти з безплатною участю мистців правило, а концерти з гонорованою їх участю винятки. Чомуж нам не поставити справи так, як в Америці чи західній Европі: Зароби і дай на добродійну ціль сумлінно, відповідно до твого заробітку. Але щоб так поставити справу, треба перевчити громадянство. Колись, ще в початках нашого театру дивилось громадянство на театр і на його артистів, як на комедіянтів. Тепер ми соромились би такого розуміння справи. Але й тепер ще дивляться подібно на наших музик. Музиці, що має й освіту і особистий мистецький стаж кажуть ще й тепер батьки дівчини, з котрою хоче одружитися: „Добре, що тепер маєте зарібок, але що буде в піст, як не буде музики?"

Анальоґічно з добродійними концертами стоїть справа з т. зв. політичними чи громадянського значіння оборонами, що їх виконує наша адвокатура. І тут уже наладнують помалу справу, переводять засаду платности, станова організація СУА забирає в тій справі авторитетно голос, щоби не допустити до визиску

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СІЧНЯ 1935.

О. ГОРИЦВІТ

Освідчини.

Стефко був сам у кімнаті. Від кута до кута міряв кроки довгим хідником, ступаючи все на зелену мережку, що серединою вужиком стелилася. Дотримував рівноваги, мережкою ходив і мережкою вертався. Здавалось йому, що він іще хлопчина. Був у радісному настрою. Приставав на хвилину, задумувався і знову ходив туди і назад. Снував мрію.

Рішив, що нині на підвечірку освідчиться Софійці. Дівчина припала йому до вподоби. Невеличка, товстенька, рухлива, весела й говірлива. Добре приглянувся їй крізь вікно. З лиця як рожа, чорні очі і брівки, а носик хоч трошки роздутий, та до лиця. Тоненькі, чорні кіски звивалися по плечах, а вітер хвилював її синьою суконкою з червоними цятками. Схилялася під яблінкою у садку, зриваючи цвітки. Стояв тоді оподалік вікна непорушно й очей не відводив. Це суджена його, наймиліша.

Так Нині освідчиться. Вже другий тиждень минає, як товариш Михайло привіз його сюди на ферії. Не годиться довше сидіти, ось так собі, у чужому домі. Скорше відбуде заручини, візьметься до останнього іспиту, а там вінчання і домашнє огнище життя. Скінчаться злоденні студентські горювання. Передумував, аж усміхався.

Нараз почув кроки важких чобіт і відчинилися двері. — „Пані просять до підвечірку!" — сказала крепка служниця Ганя, всміхаючись, як звичайно.

— Дякую! Зараз іду! — відповів, і зачісуючи довге, буйне волосся, відійшов до сусідньої кімнати. Якось видно був схвильований і збентежений, начеб мав сідати до іспиту. При каві вже сиділа ціла родина: о. парох, їмость, стара тітка, сини і Софійка. Їли та дещо розказували собі. О. парох за кооперативу, їмость за господарство, а сини за політику. Лиш Софійка не брала участи в розмові, мугикаючи собі якусь арію. Стефко сидів напроти неї і заєдно передумував форму своїх освідчин.

Та врешті зібрав свої сили на рішучий виступ. Піднісся з місця і скинув тягар, що лежав йому на серці. Усі прибрали поважну поставу. Та Софійка вчувши слова освідчин, порскнула сміхом. Сказала кілька жартобливих слів, ще раз засміялася і вибігла до сальону.

Старим стало ніяково. „Не переймайтеся цим, пане Стефку! Усе ще якось буде!" — заговорювали спочутливо збентеженого молодця. А мати навіть вибігла й собі до сальону, та стала вмовляти Софійку, щоби згодилася вийти заміж за Стефка: він скоро здасть іспит і вона стане меценасовою. Та Софійка затріпала руками й ногами. Казала, що він такий несмілий, недотепний, маломовний, поважний і тяжкий до всього. Крім цього на другий тиждень мав приїхати Влодко і вона його любила.

Стефка якби хто обухом вгарадив. Сидів ні в сих, ні в тих. Вогнем пашіло лице. Вперше у житті освідчався і це не вдалося. Був би запався під землю. Цього не сподівався. Ще цього самого вечора розпрощався з господарями і перейшов зі своєю валізкою на мешкання до Михайла.

Рішився в селі перебути до осени, бо не мав де подітися. Кинувся до культурно-освітньої праці, давав відчити, реферати, концерти. Ходила чутка, що буває у Катрушки, доньки місцевого вчителя. Дівчина хоч бідна, та гарна. Висока, струнка, бліденька з лиця, з легко втятим носиком. Була дуже працьовита і поважна у розмові.

Софійка ловила всі ці вістки зразу з цинічною усмішкою. Але згодом була затрівожена. Щораз більше ставала заздрісною. Ще й старенькі щораз дорікали, що відкинула таку добру партію. І Софійка тепер жаліла.

Склалося так, що Софійка святкувала свої іменини. Рідня зробила з цього дня велике свято. Зійшлися гості, запросили й Стефка. Приїхав Стефко і дарував Софійці гарний образ, що сам намалював. При вечері імпровізував гумористичний вірш власної композиції. А там як затягнув теноровим голосом „многоліттєвіє", аж шиби дзвеніли. Усі звернули на нього увагу та захоплювалися гарним хлопцем з мистецькими талантами.

Побавилися гості, є молодші й погулялиб. Але де тут музики взяти? Хоч висіла на стіні скрипка, та нікому було на ній грати. Ще як Софійка до школи ходила, мусів батько купити і тепер припала порохом. Стефко взяв струмент у свої руки, настроїв і заграв. Всі аж ахнули здивовані.

Стільки талантів крив в собі цей скромний молодець!

Софійка хотіла з ним потанцювати, але він грав іншим. Підійшла до нього, заговорила кілька слів, — тепер видався він їй зовсім інакший. Помітила це її мама. У вільній хвилині покликала Стефка на бік і сказала йому:

— Нині можете Стефці освідчитись... Тепер вона прийме вас напевно.

— Я... би дуже радо — відповів Стефко — але боюсь, що вона зголиться... Бо завтра мої заручини з Катрушкою.

своїх членів зовсім подібно, як це робить СУПРОМ. І тут є засади безплатности і поняття загально-громадянських справ, де треба чи можна виступити безплатно.

Проф. Г. звертає увагу на факт, що „ексемпля трагунт", та що з платними диригентами схочуть і співаки заплати. Якби були в нас платні хори — а про це не так дуже трудно — як Республиканська Капеля, тоді мистецький спів стояв би на незрівнаній височині. Зовсім не вплинуло би це на аматорські хори, вони не пропали би, а навпаки: сильно розвивались би. Доказ вплив зарібкового хору Котка на наші аматорські хори по селах і містечках: по виступах хору Котка зароїлося по нашій провінції від аматорських хорів, що живцем копіюють усі манери того хору і при тім учаться дечого. Істнування висококваліфікованих платних театрів, симфонічних оркестр і т. д. все і всюди не тільки не спиняє розвитку аматорських театрів, хорів і т. д., але допомагає їх розвиткові. Фахові мистецькі установи черпають з них сили, як із вічно нового і свіжого джерела. Крім того при демократизації культури помітне завсіди подешевіння цієї культури в змислі самого мистецтва і смаку, але тільки переходово, поки аматори не розсмакуються і не почують у собі браків та кращих аспірацій. Схопити це все, надати ходові справ деякий напрям, це завдання фахових мистецьких установ. Ледви чи можна з таким поглядом полемізувати.

ДИЛЕТАНТИЗМ, ФАХОВІСТЬ, СПЕЦІЯЛІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПРАЦІ І ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ.

В початках громадянська праця буває в усякій суспільности дилетанська. Працюють задармо, з обовязку, для ідеї. Колиж діло розвинеться, набере форм і змісту, воно мусить бути ведене фахово, відплатно. Навіть ті, що в початках по дилетантськи працювали безплатно, мусять числити на заплату, як уже треба присвятити себе зовсім розвиненому ділу. Д-р Н. вказує слушно на факт, що наші села й містечка розуміють уже ролю музики, ролю в ній фахівця і вагу заплати. В початках істнування такої установи, як „Просвіта", „Рідна Школа" і т. д. працювали люди безплатно, але по дилетантськи. В деяких наших музичних школах вчили ще донедавна некваліфіковані вчителі задурно. На пописах тих шкіл співали народні пісні, щоби заохотити публику до науки. Але вже в кілька літ пізніше, коли справу перебрали музики-фахівці і добрі аматори, настав справдішній переворот. Фахово влаштовувані концерти навчили слухачів, що таке добре мистецтво, а виступи свідомих свого мистецтва й завдання і певних себе мистців зуміли захопити міщанську, селянську чи робітничу публику навіть тоді, як у програмі концерту були найтрудніші твори нашої і світової музичної літератури. Мимоходом скажемо, що для наших фахових мистців, які зовсім не є — як каже проф. Г. про СУПРОМ — ніяким Олімпом, а громадянами-пропагаторами, краще мати до діла зі зовсім свіжою, не дітканою фальшивими поняттями про мистецтво, публикою, бо вона відчуває мистецтво серцем і душею і найкраще дається виховувати.

Помічаємо загальне явище, що наші народні низи, села і робітнича публика по містах бажають освіти, але фахової і радо за неї платять. Читальні „Просвіти" радо заплатили би прелеґентам, які не оповідали би їх членам подилетантськи несотворених історій, але дали би добрі фахові, популярні виклади. Що такі виклади можуть дати тільки високо кваліфіковані фахівці, щодо цього нема сумніву. Якщо в назві діло, то таких Олімпів, як СУПРОМ, повинно в нас бути багато.

Врешті: популярність мистців, про яку говорить проф. Г., — це дуже небезпечне слово. Популярність мають дуже часто високо кваліфіковані люди, що дають громадянству своє високе знання, а не мають за що купити хліба. Популярність мають теж часто шкурники, що їздять на популярности і використовують публику. Врешті ця популярність псує часто найбільш талановитих людей, кажучи їм перестати вчитися, бо їх оплескують.

Акція СУПРОМУ влучила в саму суть справи. Громадянство має один обовязок: зрозуміти інтенції фахових мистців, допомогти їм без зайвих дискусій і мати до них повне довіря.

Д-р Роман Домбчевський.

Ендецька кампанія проти вистави У. С. С.

У звязку з виставою УСС, яку влаштовано з нагоди 20-ліття вимаршу УСС і яка має історично-мистецький характер, себто є рефлексом давніх історичних подій, повів проти тієї вистави чисто політичну кампанію орган галицької польської ендеції, „Курієр Львовскі". Він накинувся вже кілька разів на картину Л. Перфецького „Бій кінноти УСС". Уважає сам образ та його поміщення на виставі як якусь тенденційну протидержавну пропаганду, а мотив картини за видумку, тому, що „Тирольчики всходу" „ніяких кавалерійських традицій не мають".

„Курієр Львовскі" орган воюючого націоналізму (в специфічний для себе спосіб вміє його лучити з християнською любовю ближнього) домагається права й охорони ображених патріотичних почувань польського громадянства. Тому, що міркування і суґестії „Курієра Львовского" находять завжди ще, на жаль, чималий послух у ширших польських, інколи й у відповідальних колах, вважаю річю потрібною дати коротку відповідь.

Як впорядчик вистави і колишній старшина УСС, заявляю, що *вистава була подумана і є лиш історично-памятковою і що тільки під тим кутом її аранжовано.* На виставі знайшлося лиш те, що відноситься до Українського Січового Стрілецтва, формації аналогічної до польського леґіону. З розпадом Австрії УСС перейшли до Галицької Армії як окрема Бриґада УСС, в якої складі була теж і кіннота УСС. Ця кіннота нераз підчас затяжної польсько-української війни виконувала боєві завдання. Тематика образу Перфецького навязана до подій чортківського наступу, коли підчас відвороту польських військ кіннота УСС прорвалася між селом Вербівцем і Звинячем на відступаючі війська на лінії села Ласковець, добуваючи чимало полонених та доволі велику матеріяльну добичу.

Якраз зложилося так, що підчас кампанії в Галичині був я адютантом Бриґади УСС і як такий дав навіть ініціятиву до боєвого завдання, що його кіннота УСС успішно перевела.

Підхід редакції „Курієра Львовского" видається мені, як колишньому військовикові, зовсім невідповідний. Мені здається, що нині можна вже давати докази перспективічної обєктивности, і в наукових виданнях і в щоденній публіцистиці.

Як впорядчик тієї вистави зазначую при цій нагоді з приємністю, що виставу УСС відвідало доволі багато поляків, між ними чимало старшин польської армії. Розмови, які при тій нагоді мав я з ними, були для мене дійсно милі. Зацікавлення і пошана, з якою вони оглядали виставу памяток УСС, вказували на тих старшин справді не лиш як на людей зброї, але і людей культури, що з пошаною відносяться до своїх колишніх боєвих противників.

Впорядчик вистави УСС.
Д-р Ів. Іванець,
б. поручник УСС

•

ВІД РЕДАКЦІЇ. До повищих уваг д-ра І. Іванця зазначуємо, що вони торкаються головно статті з „Курієра Льв." п. н. „Українським ендеком у відповіді" (з 2. ц. м.). До іронічного порівнання себе, польської ендеції, з УНДО, як нібито ендецією українською, можна буде ще при нагоді вернутися: поручаємо лише пп. із „Курієра Льв." перестудіювати, як поводилися українські національні демократи, як законодавці 1918-19 р., і що робили в той час і пізніше польські народові демократи...

Вертаючись до кампанії „Курієра Льв." проти вистави УСС, треба ствердити, що редактори тої ґазети виступають цілком у ролі поліційних аґентів: вони денунціюють і накликують просто владу — і вулицю — до репресій. Знаємо випадки, що колишні редактори „Курієра Льв." ходили громити жидів та українські установи, — нині вони виконують інші функції. Хто що воліє.

Деж правда?

(З приводу нових інвектив париського „Українського Слова".

(Кореспонденція з Праги.)

Париський тижневик „Українське Слово", орган „Українського Народнього Союзу", вмістив під претенсійною назвою „Чергова провокація" нову наклепницьку спробу, що торкається політичних українських угруповань та поодиноких осіб у Чехословаччині.

Правду кажучи, не є це приємне заняття читати всякі нісенітниці на сторінках „Укр. Слова". Полемізувати з цим органом це те саме, що шукати правди в большевицьких „Комуністах" та „Вістях". Але, на жаль, український читач, особливож із молоді, ставиться з занадто великою повагою до друкованого слова і легко підлягає впливові голосних фраз. Отже, хоч це й прикро, доводиться озброїтись терпінням і робити „моральну дезинфекцію" в тому середовищі, що називається „Організація Українських Націоналістів".

Не можна обминути насамперед „спростування" ген. Капустянського, що, мовляв, „Українське Слово" не є орган ОУН, а „Українського Народнього Союзу". Не будемо змагатися щодо назви. Ми вже досить звикли в наш час до політичної маскаради всякого роду. Знаємо, напр., „Лігу боротьби проти імперіялізму" та МОПР (Міжнародне товариство допомоги революціонерам). За цими невинними назвами ховається акція комуністичного Інтернаціоналу. Тому ми звикли дивитися на кожну справу не формально, а по суті. Коли в „Укр. Слові" на кожнім кроці редактори й співробітники вихвалюють фашизм і диктатуру, коли в ньому пишуть загально відомі члени з проводу ОУН, розхвалюючи під небеса „революційну роботу" ОУН, то треба бути хіба сліпим, щоби не бачити суті: що це є фактично орган того напряму, що зветься ОУН. Що „спростування" ген. Капустянського не можна брати поважно, бачимо напр. із „Вістника О. Д. В. У." (американська філія ОУН) У числі 23—25 цього журналу находимо такий заклик: „*Читайте націоналістичну пресу!* Поміж „Розбудовою Нації", „Сурмою" і іншими органами ОУН стоїть також: „*Українське Слово*", „орган Українського Народнього Союзу у Франції"...

Якуж тоді ціну має „спростування" ген. Капустянського та гістеричні вигуки „Українського Слова"?

У моїй статті „Куди це веде" в „Ділі" з 16. листопада 1934, я писав, що з ЧСР вислано групу українських „націоналістів", і що „Укр. Слово" з доброго дива накидається на політично невигідних з націоналістами українців, які, мовляв, були причиною такого поступовання чеських властей. Проти цього ганебного обвинувачення протестує кожний чесний український емігрант у Чехословаччині, що знає місцеві відносини та діяльність українських „націоналістів".

Тепер маємо нові обєктивні докази, що спростовують усі здогади й твердження „Українського Слова". Чехословацький міністр закордонних справ заявив на засіданні ради Союзу Народів у Женеві 10. грудня 1934. р., що 15 українських емігрантів, які „зловжили правом азилю", були вислані з ЧСР в літі цього року *на вимогу польського правительства.*

Після цього нема потреби полемізувати з панами націоналістами з „Українського Слова". І це тим більше, що панове націоналістичні провідники негідно повелися і в відношенні до своїх власних рядових членів, які їм щиро вірили. Це не таємниця, що в числі тих пятнадцятьох був заарештований і висланий із ЧСР член ОУН п. Жлудкин-Гаєвський, людина ентузіястичної вдачі, батько двох малолітніх дітей. Опинившися в страшнім, безвихіднім положенні (ніяка держава не хоче дати йому візи) п. Жлудкин звернувся до „проводу", щоб йому поміг чимнебудь. Але „провід" не звернув уваги на прохання й благання п. Жлудкина. Це незрозуміле відношення товаришів так обурило п. Жлудкина, що він підвав звязки з ОУН і подав заяву про вихід із цієї організації. Діставши цю заяву, провід виключив п. Жлудкина з ОУН! Це дуже характеристична риса поведінки націоналістів із проводу ОУН! Вони не визнають звичайних правил моралі. У них рядові члени їх партії мають бути лише гарматнім мясом. Про ці „засади" недавно писала „Розбудова Нації", орган ОУН, що націоналісти кладуть в основу своєї діяльности „фанатизм, догматизм, аморальність, альогічність" (ч. 1—2 1934. р.).

Дуже добра автохарактеристика!

Моральна розхристаність панів націоналістів з „Українського Слова" виявляється також у тім, що цей орган, не знаючи певно, хто відписаний

буквами К. О. в „Ділі“, а непристойною лайкою нападає на українського емігранта П. Котовича, якому приписує статтю в „Ділі“ і якого своїм випробованим способом хоче очернити, як ніби большевицького агента! Наводжу цей приклад тільки як ознаку своєрідної системи, яка лагнідилася в діяльности і в пресі ОУН: вони хочуть знайти „сучок“ в оці ближнього, але грубого „поліна“ (всяких Барановських) у власнім оці не добачають.

К. О.

Хуліґанство.

В тижневику „Русскій Голос“ (ч. 45) поміщений заклик талергофського повітового комітету з Перемишля такого провокаційно-хуліґанського змісту, що подібного не читали ми ще досі в ніякім москвофільськім органі, навіть в ославленім „Лемку“. Ось як пишуть перемиські талергофці про однаково трагічні дні в Перемишлі як для українців, так і для москвофілів у вересні 1914 року:

„У вересні 1914 року в старім рускім городі Перемишлі, на вул. Семірадського, шаблями і штиками мадярів убито 46 русских селян, серед яких була 17-літня дівчина, Марія Мохнацька. **Причиною тої дикої розправи були зрадники русского народу, українці**, що з початком війни між Росією й Австрією старалися всіми засобами знищити все русске, що було в Галичині, щоб потім, під владою Василя Вишиваного, на трупах русских галичан збудувати „Україну“.

„Відчуваючи свою вину за підлий злочин у Перемишлі, українці і тут не обійшлись без своєї безсовісної пропаганди: **вони поставили на братській могилі 46 зраджених ними людей однораменний дубовий хрест і стали поширювати чутки, що під ним лежать.. українці.**

„Після заходів русских людей привернено їх право на дорогоцінну братську могилу: з весни 1934-го року вона вже в руках русских“.

Хуліґанство авторів цього заклику просто безпримірне. Входити в якунебудь полеміку з дикими й цинічними закидами перемиського талергофського комітету на адресу українців очевидно не будемо. Тимбільше, що справа жорстокого вбивства 46 невинних селян розвірілою мадярською солдатескою у Перемишлі була в „Ділі“ давно вияснена основно і українці до неї напевно менше причасні, як москвофільські передвоєнні провідники, які саме своєю неперебірчивою і злочинною аґітацією в користь царської Росії насторожили проти всього нашого народу в Галичині австрійську владу й угорську армію, що з вибухом війни стала вішати наших людей на ліво і право без розбору. Тому — якщо вже кого тут винувати, то не українців, а москвофільську передвоєнну верхівку.

Протест диплямат. корпусу у Москві.

БЕРЛІН, 3. 1. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Ленінграду, що консулярний корпус склав спільний протест проти заґидів акту обвинувачення на одного з консулів підчас процесу Ніколаєва. З цього приводу большевицький уряд відкликав з Ленінграду представника комісаріяту закордонних справ Вайнштайна.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У бразилійській торговельній маринарці застрайкували моряки. Ніодин корабель не відплинув з пристані Ріо де Джанейро.

— Австрійський президент Мікляс переслав канцлерові Гітлерові побажання з нагоди Нового Року. Гітлер переслав президентові таку саму телеграму.

— У Мексику населення Ґюпакан уладило велику демонстрацію домагаючись, щоби уряд покарав строго молодих безбожників, які застрілили у церкві 5 людей.

— Мін. Бек виїхав зі Стокгольму до Варшави.

— У нюйорській пристані затонув корабель „Лексінтон“.

Відвідини о. д-ра В. Масцюха у Ставропигійськім Інституті.

Що почув у Ставропигії і що на це відповів новоіменований апостольський адміністратор для Лемківщини.

В четвер 27. грудня м. р. новоіменований апостольський адміністратор для Лемківщини о. д-р Василь Масцюх відвідав Ставропигійський Інститут у Львові, де його витали дуже святочно. „Русскій Голос“ описує те повитання так:

Наскоро зібрані члени Ставропигійського Інституту, представники духовенства і селянства зібралися в салі засідань, прикрашеній портретами східних патріярхів, сеніорів і визначних членів Інституту. Номіната привитав у коротких словах сеніор А. Ґулла.

Довшу промову виголосив о. Пантелеймон Скоморович — від духовенства Перемиської Епархії (цікаво, хто його уповажнив до тої промови!). Він говорив м. ін.: „Накінець лекше віддітхне многострадальна русска Лемківщина. На Вас упав жереб дати лемкам те, за що вони так завзято боролись довгими століттями, за що мучились по вязницях і безповоротно гинули на шибеницях, вернути їм віру й обряд у чисто східних формах. Воюючий українізм пхнув лемків над беріг розпуки. Лемківщина і вся Галицька Русь покладають на Вас всі свої надії...

Від центр. талергофського комітету промовляв ославлений д-р В. Ваврик, якому на саму згадку про українців тече піна з уст. Він м. ін. заявив, що центр. талергофський комітет горячо витає номіната, бо твердо вірить, що під його управою Лемківщина в національному відношенні вернеться на давні позиції. Ми — казав д-р Ваврик — віримо твердо, що Ви станете там скалою русского духа... Ваш арешт, разом з мучеником русскої Лемківщини, о. Петром Сандовичем, прав. деканом із Брунар, Ваша високоідейна служба правді, чести й ідеї, є того запорукою. Даремні були всі заходи „Діла“ й українських послів Тершаківця і Барана, що домагалися пристосування до Вас „**Maxima cura**“ щоб позбавити Вас високого чина й контакту з рідним лемківським народом. Своїм іменем Ви запишете в історію Галицької Руси світлу сторінку і ми віримо, що Русь не розчарується. Бажаємо Вам повного успіху — на благо всім нам дорогої матері-Руси...

Від селян висказав побажання Василь Терендій з Бикова, пов. Перемишль.

На все те відповів номінат коротко: „З усієї душі дякую за сердечне приняття в стінах старого церковного братства. Всі свої сили віддам на добро Церкви й народу. Одначе одна людина потребує підтримки інших. Як возьмемося всі дружно за працю, то все вернеться до давнього і знову все стане Русю, як було до війни“.

Після того о. д-р В. Масцюх привітався зі всіми присутніми (між якими був ще один священик, о. І. Станчак з Висоцька, пов. Ярослав) і провів з ними серед дружньої розмови дві і пів години. Ті відвідини закінчилися спільною знимкою.

Президент данціґського сенату у Варшаві.

ВАРШАВА, 3. 1. ПАТ. Після уступлення през. Равшнінґа президентом сенату у Данцігу вибрали сен. Ґрайзера. Новий президент Ґрайзер і сен. Гут приїдуть до Варшави з офіційною візитою в дні 7. січня ц. р. При цій нагоді обговорять актуальні польсько-данціґські справи.

Припинили 6 поліцаїв за піянство.

САРБРІКЕН, 3. 1. ПАТ. Адміністраційна комісія у басейні Сари оголосила комунікат, що шістьох поліцаїв припинила в діяльности за піянство. Комунікат заперечує поголоски про криваві сутички недалеко Сарлюа.

Мін. Ляваль поїхав на прохання Мусолінія.

БЕРЛІН, 3. 1. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Відня: Кореспондент віденського щоденника „Райхспост“ запевняє, що мін. Ляваль виїхав до Риму на прохання Мусолінія, який звернувся безпосередньо до Ляваля.

Перемога параґвайських військ.

АСУМПЦІОН, 3. 1. ПАТ. Параґвайські війська в околиці Каміренда розбили полк піхоти болівійських військ. До неволі дісталося багато вояків, велика кількість зброї і гармат.

Постійна політична рада в Єгипті.

БЕРЛІН, 3. 1. ПАТ. З Токіо повідомляють, що японський кабінет рішив створити постійну політичну раду, зложену з 15 державних мужів, яких буде призначувати мікадо. Це буде т. зв. „трест мізків“ з метою рішати про закордонну політику, оборону держави і господарські проблеми. Членів постійної політичної ради призначуватиме мікадо до смерти.

НОВИНКИ

— **Щоб осолодити свята** та хоч на хвилинку забути про гірку крізу, ансамбль молодих акторів виставить у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в понеділок 7. ц. м. в год. 12. впол. веселу ревію п. н. „Без цього ані руш“. Дібраний репертуар та сили того симпатичного ансамблю дають запоруку, що можна буде приємно провести час. Як надпрограма фільма „Пригоди інститутки“. Решту білетів по неймовірно низькій ціні (від 50 сот.) продає „Союзний Базар“. 777

— **Цукорня Д. Стецькова** приймає перед святами замовлення на торти, конфітури, соки, маківники, сирники й інші святочні ласощі. Крім того щодня стоять отвором гостинні двері цієї одинокої у Львові української цукорні для всіх, що шукають кілька хвилин відпочинку за чаєм, чи кавою з пампушками все свіжими, що осолодять кожному всю життєву гіркоту та додадуть сили й певности на якнайкраще проведення Різдвяних Свят.

— **Управа Українського Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові** щиро дякує: 1. Українським Товариствам м. Коломиї за прислані Т-ву 20 зол. із доходу від улаштованої ними жалібної академії в память проф. Михайла Грушевського, 2. Українському Кооперативному Банкові за даток 25 зол.

— **Торжество в церкві Божої Премудрости на Кайзервальді.** Нас просять повідомити, що в церкві Божої Премудрости оо. Студитів на Кайзервальді за Личаківським двірцем відбудеться у вівторок 8. ц. м. (другий день Свят) в 10. год. передпол. посвячення двох нових, оріґінальних вишиваних хоругов. Служба Божа того дня зачнеться в год. 9-ій.

— **75 літ письменником.** Неабиякий ювилей святкуватимуть 6. ц. м. у Празі. Чеські письменники і деякі російські, що опинились на еміґрації прийматимуть на окремому вечорі російського письменника Василя Немирович-Данченка, що кінчить 90 літ. Він 75 літ є письменником і брав участь у ріжних війнах, як кореспондент: у російсько-турецькій, балканській і в останній світовій. Обїхав він майже

Нова орґанізація литовської начальної команди.

БЕРЛІН, ПАТ. У Ковні появився новий закон про орґанізацію начальної команди литовської армії. Зверхником збройних сил Литви буде на основі закону президент республики. Крім того буде зорґанізована рада оборони держави, до якої ввійдуть представники кількох міністерств, вищі команданти і шеф інтендантури.

Кількість жидів у Німеччині.

БЕРЛІН, ПАТ. Націонал-соціялістичний уряд для расової політики оголосив, що в Німеччині зменшилося число жидів від 1925 р. з 564.379 до 499.682 у 1933 р. себто на 64.697 або 11 і пів проц. У Берліні проживає 160.500 жидів. Загальне число жидів з 1933 р. далі зменшується. Природний приріст жидів невеликий.

весь світ, залишаючи цікаві спомини подорожі і використовуючи свої враження в численних повістях. Його літературне надбання поверх 220 томів. Немирович-Данченко — уроженець Кавказу, з походження козак, уже на еміграції пригадав собі свої близькі звязки з Україною і нераз висловлював свої українські симпатії. З Росії виїхав 1922 р.

— Величезний зріст безробіття в Польщі. З кінцем грудня м. р. зареєстровано по містах Польщі 408.173 безробітних. Такого великого числа під конець року не занотовано в Польщі ще ніколи. Сильно зросло безробіття на Шлеську, в Лодзі та інших містах. Вимком є тільки Варшава, де число безробітних незначно зменшилось.

— Поворот робітників із Франції. Еміграційна влада обчислила, що в 1934 р. покинуло Францію і вернулось до Польщі коло 11 тисяч робітників. Більшість з них була занята в копальнях. В найближчому часі прийдуть із Франції нові партії звільнених робітників.

— До Палестини. З головного двірця у Львові виїхав 1. ц. м. потяг, що повіз до Палестини поверх 900 жидівських еміґрантів. На двірці попрощали їх співами представники сіоністичних організацій.

— Львівська хроніка. До склепу з одягами І. Шапіри, при вул. Личаківській вломилися в ночі злодії і вкрали товари вартости 1.250 зол.— На гол. двірці злодій украв Здз. Могильницькому, ветеринареві з Коломиї портфель із 600 зол., бон на 500 долярів і вексль на 400 дол.

— Краєва хроніка. В Савках Камеральних пов. Дрогобич якийсь опришок застрілив господаря Миколу Бута, який приловив його в ночі на своїм подвірі. — Рада м. Калуша ухвалила розписати конкурс на професійного бурмістра. — У Дрогобичі пострілився побережник Іван Пелюх. — На поліції в Гвіздці зголосився Іван Томчук і повідомив, що на дорозі в Бабинцях вбив залізною палицею Степана Михайлюка, бо не хотів віддати йому 20 зол. Станиславівському купцеві Каз. Полякові злодій украв касетку з 600 зол. і вартісними паперами 16.000 зол. Зловили злодія Петра Федорина.

— Замісць школи арешт. Громадська рада в Турці пов. Млава приняла рішення, щоби за суму 2000 зол., призначену в буджеті на будову школи, закупити дім на арешт. На їх думку арешт у нинішних часах потрібніший в громаді ніж школа.

— Загадочний вибух. Як повідомляє „Іл. К. Цодзенни", в ночі на 31. грудня м. р. на терені громади Вериня пов. Жидачів хтось влаштував могилу, а на ній поставив хрест з якимсь написом чи кличем. Зроблено це на місці, де перед 2-ма роками поліція арештувала Біласа і Данилишина після нападу на почтовий уряд у Городку. Могилу побачили два громадські вартівники і ще досвіта рішили її усунути. Вони взялись її розкопувати і коли один із них ударив лопатою в якусь скриньку, настав вибух. Наслідки були страшні. Одного вартівника рознесло на куснi, а другого тяжко ранило. На місце випадку прибула слідча комісія і розвела доходження. Арештували кількох людей, але з огляду на дальше слідство їх назвиська держать у тайні.

— Хоче бути жидом. В одного рабіна в Станиславові вчиться жидівських практик і мови почтовий урядовець Мечислав К., що хоче перейти на жидівську віру. Він залюбився в жидівці Клярі С. і рішив з нею оженитися. Одначе жидівка згодилася на це тільки під умовиною, що він виречеться християнської релігії і перейде на жидівську. Для любови він згодився стати жидом.

— Напад на почтовий віз у моді. Поліційний постерунок у Тремешні біля Познаня повідомлено про напад на почтовий віз, що віз 14.000 зол. на виплату пенсій. На возі було крім візника трьх почтових службовців для охорони. Коли віз рушив з почтового уряду, напало на нього кількох озброєних бандитів, з яких один вискочив на віз ззаду, вхопив касету з грішми і втік разом зі своїми спільниками. Тому, що це оповідання видалося поліції дуже підозрілим, вона арештувала візника і всіх трьох почтових службовців.

— Краківський „Час" зліквідований. З новим роком видавництво „Час" перенеслося з Кракова до Варшави і друкується в друкарні, яку видержавив Януш Радзівіл. Краківським кореспондентом „Часу" став проф. університету Домбровський. Дотеперішню домівку часопису в Кракові розберуть на весну.

— Жінки солтисами. На днях відбулися вибори солтисів у лещинському пов. У двох громадах, Пйотровіцах і Брилеві, вибрано солтисами жінки: Анну Дудову і якусь Юнканову.

— Подружя і природний приріст. Міжнародня статистика ствердила, що в другому кварталі мин. року в Німеччині заключено 196.129 подруж, у Франції 88.746, в Анґлії 84.537, в Італії 74.085, в Польщі 62.869, в Чехословаччині 31.190, в Мадярщині 19.939 і т. д. В порівнанні з числами населення найбільше подруж припадає в Німеччині, бо на 100 мешканців 12 подруж, далі в Голяндії 10, на Мадярщині 9, у Франції 8, в Анґлії 8, в Чехословаччині 8, в Польщі 7, таксамо в Італії та Болгарії. Перевівши статистику уродин і смерти ствержено, що природний приріст населення є найбільший в Болгарії, бо дає на 1000 мешканців 17, опісля в Польщі 13.5, в Голяндії 12.2, в Італії 10.3, на Мадярщині 7.1, в Німеччині 7, в Чехословаччині 5.7, в Анґлії 3.8, у Франції 1.4 і т. д.

— Кістяки сперед 1500 літ. В околиці Сентеш переводять розкопки, глядаючи за гробом Аттилі. Покищо викопано багато кістяків і предметів, що є цінними документами для дослідів доби гунів, ґепідів і римлян. Крім золотих монет з часів Марка Авреля знайдено багато перел, ріжні цінні прикраси та прилади до плекання нігтів. Недалеко берегу Тиси відкопали гроби їздців, а в них кістяки людей і коней, повну упряж і металеві прикраси до сідла. В одному гробі знайшли їздця з конем та зброєю. В іншому гробі находилися кістяки мужчини та жінки, що разом обнялися. На основі предметів, які лежали біля них, вік цього гробу оцінюють на 1500 літ. Пару, що після півтора тисячки літ держиться в обіймах, відставлено неушкоджену до музею.

Дужання атлетів.

У „Кольосеум" іде щоденно дужання атлетів важкої ваги. У цьогорічному турнірі бере участь чимало першорядних сил, хоча деякі (м. ін. наш мистець Гаркавенко) певне ще згодом зголосяться. Присутні м. ін. такі мистці-великани як Олівейра, Ферестанов і ін. Публики досить багато, між ними постійні відвідувачі таких видовищ (м. і. один відомий колишній прокуратор). Чимало теж на салі — молодих жінок!

Вчорашній вислід дужання такий:

Шимковський (поляк зі Шлеська, не виступав ще у Львові, претендент до слави Штекера) поклав маляра Беню Вайса, Біндер (жид) поклав серба Когута, боротьба між лотишем Поліфом та болг. Ферестановом невирішена, Ляндав (силач зі Сари) поклав маляра Сорадія, між Мартиновим і Щербінським — невирішена, Олівейра поклав Скробіша (цей останній — оправдання литвина супроти інших великанів).

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ПЕТЕРБУРСЬКІ НОЧІ".

Історія про незвичайно талановитого скрипача-самоука, що міг би здобути славу, гроші і щастя, а залишається нужденним богемістом, волоцюгою, покидьком суспільности. Зате його суперник, давній знайомий, пересічний, пильний скрипач, добивається високого становища тому, що підлиза, покірний і себелюбний. Типова російська фільма про „зайву людину", змарнований талант, невідомо чому і навіщо. Совітське виробництво дало тут іще раз доказ, що у подробицях, у поодиноких картинах уміє добути прегарні ефекти, зарисувати типи, зворушити якимсь сильнішим акордом, але коли йде про тенденцію фільми, то і тут вона заважила на цілости. Вся ця фільма важка, пригнітлива, у роді тих „Мертвих домів", де бачимо революціонерів, що наче навмисне шукають притоки, щоб терпіти і йти на Сибір. Роблять враження у фільмі дві сцени концерту.

—o—

Дописи.

СКОЛЕ.

По смерти Мих. Грушевського. На вістку про смерть проф. М. Грушевського місто Сколе — столиця Бойківщини — покрилось жалобою. З ініціятиви філії „Просвіти" на день 29. XI. скликано представників усіх українських товариств у Сколім, на яке прибуло около 30 представників від 10 місцевих товариств. Жалібне засідання відкрив голова філії „Просвіти" д-р Степан Булак, що в довшім рефераті представив життя, творчість та заслуги Помершого для українського народу. Всі присутні з повагою вислухали реферату. Відтак зявязалась дискусія над способом вшанування памяти проф. Грушевського. По дискусії ухвалено вивісити на Українськім Захисті, де містяться майже всі українські установи, а також на парохіяльній церкві чорні прапори на знак жалоби. Ухвалено теж видрукувати заходом усіх товариств клепсидри з повідомленням про панахиду, яка відбулася 2. 12. і від усіх установ Сколього вислати до Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка кондоленційне письмо. Розліплено по цілім місті численні клепсидри, з яких не лише свої, але також чужі довідувалися про смерть найбільшого нашого ученого та визначного діяча. Панахида відбулась при численній участи громадянства; на ній переведено збірку в квоті 14 зол., якими покрито кошти друку клепсидр, а решту призначено на Рідну Школу. Чорні прапори повівали у шах тои дні.

Збори філії „Просвіти". Дня 8. грудня м. р. відбулися XVIII. звичайні Загальні Збори філії „Просвіти" у Сколім. Рано того дня о. дек. Мосора й о. проф. Притуляк відправили в парохіяльній церкві у присутности Виділу і членів „Просвіти" панахиду за помершних членів Т-ва „Просвіта" й освітніх діячів. В 11. год. передпол. почалися в салі Українського Захисту Загальні Збори в присутности делеґатів 26 читалень в числі 80 і 26 членів Т-ва „Просвіта"; прибуло теж кілька жінок з Головецька, Тухлі і Синевідська Нижнього. Серце радувалося, що нарешті „Просвіта" закорінюється по найдальших закутинах нашого повіту славної Верховини і що по селах ростуть освітні робітники — правдиві фанатики „Просвіти". Прийшли делеґати пішки з далеких сіл Сможого, Волосянки, Рожанки Нижн., Сопота й інших, зате не явились делеґати з Підгородець, Урича, Славська, Козьови, Камінки, Плавя Вапр., Хітара, Кального, Лавочного, Вижлова-Жупання, Климця, Тарнавки, Опірця, Ялинковатого, Хащованя і Рожанки Вижної — словом, крім інших майже ввесь граничний пас. Зборами проводив голова філії д-р Стефан Булак, який здав загальний звіт з цілорічної праці Виділу, урядовця і стану освітньої роботи в повіті. Заложено 1 нову читальню в Головецьку-Пшанець, всіх членів обєднує філія 225 у тім 41 читалень і 6 кооператив, решта фізичні члени. В ціли оживлення праці по читальнях поділено всі читальні на райони, де урядовець філії переводив районові люстрації і конференції. Не всі читальні висилали там своїх делеґатів і багато читалень не виконувало приказів філії; для районів не можна було підшукати опікунів районів читалень, одначе все таки по всіх читальнях відбулися загальні збори. Урядовець відбув майже у всіх читальнях люстрації, наради з виділами і виголошував реферати. Не можна було обслужити читалень у граничнім пасі, до яких ніхто не має доступу — і навіть урядовцеві відмовило дозволу і старосто і воєвідство. Не зважаючи на всі перешкоди зазначився поступ у просвітній роботі, зацікавлення по селах та почуття обовязку. Деякі читальні переводять поголовне членство до „Просвіти": Головецько, Сопіт, Труханів і Синевідсько Вижне. Секретар представив у звіті, що відбулося 19 засідань виділу і 3 повітові конференції; полагоджено 200 писем. Відтак зложила звіт касієрка. Обороту було 600 зол., багато читалень залеґає з вкладками, оплатами на фонд урядовця і за добрані книжки, цеголки й наліпки. О. проф. Микола Притуляк представив стан збірки на „Дар Просвіти" в минулих роках, візвав до виповнення наложеного континґенту по 2 сот. на душу, щоб зібрати наложену на філію суму 300 зол. Урядовець філії м-р Ценко Микола зложив обширний звіт з цілорічної організаційної праці в цілій окрузі філії, на що зложилося 58 поїздок у повіт, в чому були загальні збори читалень, кооператив, кружків „Рідної Школи", районові конференції, закладання нових товариств і т. д. В дискусії забирало голос кільнанцять осіб, які одобрили діяльність виділу. Після ухвалення абсолюторії уступаючому виділові вибрано на голову д-ра Степана Булака через акламацію, а виділ філії майже в незміненім складі. Ухвалено дальше вдержати урядовця на тім становищі та висловити подяку Союзові Кооператив у Стрию за матеріяльну поміч на фонд урядовця. На закінчення присутні відспівали національний гимн.

Концерт у честь Федьковича. Тогож дня вечором в год. 5. відбулось заходом усіх українських товариств у Сколім концерт-свято в память О. Ю. Федьковича. На це свято лишилось кількох делеґатів з Головецька, Тухлі, Либохорі, Волосянки і Синевідська Нижного, а решта — це були громадяни зі Сколього, головно молодь. На гарно прибраній смерічками й килимами сцені завішено портрет Федьковича серед рушників. На програму зложилися: вступне слово о. дек. Михайла Мосори глибоко обдумане і виголошене з молодечим темпераментом, реферат Сидора Бутковського, опрацьований совісно, вязанка стрілецьких пісень, відспівана жіночим хором „С. У." і мужеським „Сокола", скрипкове сольо маленького Палюка і п. Кашиная та з патосом виголошена декламація п. Даркою Заяцівною. Численна публика була захоплена солодкими голосами жінок, гарними декламаціями й іншими точками програми. Чистий дохід (около 30 зол.) призначено на потреби Кружка „Рідної Школи" в Сколім. Учасники свята розходились домів з найкращими враженнями.

БЕРЕЖАНИ.

Ще про Заг. Збори Кружка „Р. Ш.". В „Ділі" з 26. XII. 1934 р. інформує Ваш кореспондент, що на Загальних Зборах Кружка „Р. Ш." в Бережанах 2. XII. м. р. ухвалено абсолюторію уступаючому старому Виділові з признанням та що надальше вибрано головою д-ра В. Бемка. Маємо честь довести до Вашого відома, що проти важности цього зібрання внесено з формальних причин протест до Головної Управи Р. Ш. Протестуючі кермувались ще й тим, що господарка д-ра В. Бемка веде Кружок до упадку, чого доказом є наложений цими днями судовий заряд майна Кружка. Боїмося, що через витворене положення може впасти жертвенність громадян на цілі Кружка, чого рішуче не бажаємо, закликаючи Бережанщину надальше піддержати фінансово Кружок „Р. Ш.". — В Бережанах 26. XII. 1934 р. (Підписи).

ДОБРОМИЛЬЩИНА

Дві анкети: інтеліґенції повіту і господарсько-кооперативно-просвітна. Щоб оживити працю в повіті на всіх ділянках життя, повітові установи Добромильщини, а саме філія „Просвіти", Окружний Союз Українських Кооператив і філія „Сільського Господаря", скликали

на день 3. 12. м. р. дві спільні анкети: інтелігенції повіту і представників підчинених їм сільських установ. На ті анкети прибуло поважне число учасників. На обох анкетах виголосили відпоручники повітових установ відповідні реферати. І так з ділянки сільсько-господарської — о. дек. Марицюк, кооперативної — дир. Чорняк, зросвітньої — адв. д-р Паславський. Хоч хід нарад обох анкет, головно інтелігенції, дійсно був ділояий і поважний, то таки кінцевий успіх мінімальний. Не ухвалено ніяких постанов, бо деякі особи старалися звести анкету інтелігенції до полагоджування справ особистої натури. Лишився хіба досвід, щоб у майбутньому такої великої анкетової спілки не робити, бо кількома рефератами з різних ділянок учасники анкети перетомлені і не в силі відтак забирати слова в дискусії над порушуваними справами.

Жалібні засідання і сходини з приводу смерти Михайла Грушевського. На вістку про смерть Михайла Грушевського Виділ філії „Просвіти" на свому засіданні в дні 1. грудня м. р. перед приступленням до порядку нарад віддав пошану памяти проф. Грушевського однохвилинною мовчанкою і повстанням з місць. — Дня 4. грудня культурно-організаційна секція філії „Просвіти" відбула жалібні сходини з відповідним рефератом про Михайла Грушевського як освітнього діяча.

Оснування „Христіянського Польсько-Українського Звйонзку" в Добромилі. Дня 8. грудня в 12 год. вполудне відбулися в салі добромильського магістрату установчі збори „Христіянського Польсько-Українського Звйонзку". Деякі з наших свідомих громадян дістали теж письменні запрошення на ті збори з підписами: начальника суду Владислава Рахвала (поляка) й учителя Евгена Білинського з Поляни (українця). Не знаємо, чи цей Білинський є в якімсь посвоянені з Володимиром Білинським з Турчанщини, але, на диво, й один і другий є секретарем такого „Звйонзку". Лиш Білинський з Добромильщини не брав і не бере в українському громадянському житті ніякої участи, а навіть дехто до останньої хвилини не знав, що він якийсь українець. У селі Поляна, де він учителює, нема ніякої нашої установи, там панує темрява. Тимсамим і якогонебудь громадянського значіння він не має. Щойно тепер виплинув як подвижник „вслужиця". Крім нього було на тих зборах кількох наших інтелігентів, залежних урядовців, кільканацятьох селян з Княжполя і Кропивника, які працюють у державній салині і через страх за той заробіток прибули на збори. Було там ще кількох людей з передмістя Гучок, які стільки мають спільного з українством, що є греко-кат. обряду, але неодин з них і до церкви не ходить. З поляків явилось також кільканацять осіб, головно державних урядовців. Збори отворив нач. суду Рахвал христіянським привітом у польській та українській мові, після чого в польській мові виголосив вступну промову. Головним референтом на тих зборах був знаний вже з організації таких „звйонзків" п. Антоні Станкевіч з Дрогобича, який також згрубша пояснив статут нової організації. У дискусії забрав слово п. Евген Білинський, який, розуміється, захвалював нову організацію, уживаючи до нього доступних йому аргументів. Більше охочих до промов не було. Здається, що навіть присутні поляки відчували, що таке аранжоване, штучне „вспулжице" не буде мати успіхів. Та все таки треба було докінчити раз почате діло. Тому вибрано тимчасову управу, головою якої став посадник міста п. Пухалік. Від українців увійшли до тої управи: згаданий вже Білинський як секретар, урядовець Комунальної Каси Черкавський, П. Турко та ще кількох незамітних. Присутніх повписували в реєстр членів і для утревалення того памятного дня не забули аранжери також за фотографа (в одному з чисел вечірнього „Веку Нового" появилася знимка тимч. управи добромильського „Звйонзку"). Небавком мають відбутися загальні збори цієї нової організації. Місцеве свідоме українське громадянство покищо слідкує за розвитком тих цікавих подій, які вкінці не є відокремленим фактом і не інакша доля призначена для них в Добромилі, як і в інших містах.

СПОРТ.

ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ РЕЙД.

Відізд учасників рейду зі Львова дня 6. січня 1935. поїздом, що відіздить з головного двірця в год. 23.15 веч. Доїзд до місця збірки в Дубині поїздом льокальним Стрий-Сколе, що відіздить зі Стрия в понеділок 7. січня в год. 4-ій рано.

ЛЬВІВ. ВІНЕР АЙСЛЯВФФЕРАЙН — ЧОРНІ 1:0 (0:0, 1:0, 0:0)

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 1. січня 1935. Ч. 1. Р. XI.

СВІТ МОЛОДІ, місячник для українських дівчат. Коломия, січень 1935. Ч. 1. Р. III.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, неділя 30. грудня 1934. Ч. 52. Р. XIV.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича: Станиславів:

7. І. Премєра „СЕРЕД БУРІ", істор. леса на 4 дії Б. Грінченка, постановка М. Бенцаля.

8. І. „Княжна чардаша".

9. І. „Спадкоємець".

Великий Міський Театр

Пятниця, 3. І. год. 7·30 веч. „Чужа дитина".

Субота, 5. І. год. 7·30 веч. „Роскішна дівчина".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 4. І. год. 7·30 веч. „Музичні іграшки".

Субота, 5. І. год. 7·30 веч. „Блудний боксер".

Міжнародній турнір мистців дужання за чашу серед. Европи на 1935 р. в салі Колосею при вул. Сонячній. Початок змагань в год. 9 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Чаплін на війні", „Приблуда."

АПОЛЬО: „Ігумен Кордецький" (Оборона Ченстохови) з Кар. Адвентовичем

АТЛЯНТИК: „Петербурські ночі".

ВАНДА: „Рік 1914".

ҐРАЖИНА: „Маскарада".

КАСІНО: „Світ сміється" (совітська комедія).

КОЛІСЕЙ: „Правда про кохання", ревія „Карнавал 1935 р."

КОПЕРНИК: „Римські скандали" (Еді Кантор).

МАРУСЕНЬКА: „Тепер і все", ревія „Гіп гіп ура!"

МІРАЖ: „Дівча з Будапешту" з Франціскою Галь.

МУЗА: „Тарзанове кохання".

ПАЛЯС: „Уланські обіти".

ПАН: „Королева Христина" (Ґрета Ґарбо).

ПАСАЖ: „Передмістя", і „Жінка та звірюка".

РАЙ: „Радісна година", Мекі-Мавс.

СВІТ: „Чи Люшина то дівчина ?"

СОНЦЕ: „Прокуратор Алісія Горн" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Нана" і ревія „Циганські ночі".

УТІХА: „Грізна стріча" (Кен Мейнард) і ревія.

ХИМЕРА: „Пісня козака" (Джове Мозіка).

Закордонне радіо.

Пятниця, 4. січня 1935.

Відень (506,8) 15·40 Танк. музика, спів, 17·20 Сучасна ам. музика, 20·05 Симф. концерт, **Прага** (470,2) 12·35 Джез, 19·10 Пісні й арії, 20·00 Квартет, **Прага II.** (249,2) 14·35 Два фортепіяни, **Париж** (1648) 13·30, 23·30 Популярна й танк музика, **Білгород** (437,3) 20·00 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 18·30 Штравсові пісні, 19·00 Легка музика, 21·00 Сучасна музика, **Гамбург** (331,9) 21·35 Скрипка, **Гайльсберг** (291) 20·10 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, **Лайпціґ** (382·2) 16·00 Концерт, **Мілано** (368·6) 1·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 16·00 Концерт із участю кларнетиста Кагузака, 20·45 Симф. концерт.

Субота, 5. січня 1935.

Відень (506,8) 17·15 Легка музика, 19·55 Скрипка, 23·45 Віденська музика, **Братислава** 298,8) 16·45 Вертеп: Як Подігнедале продав коня. 19·50 Скрипка, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 18·00 Цитра, **Прага** (470,2) 11·05 Квартет, 15·55 Військ. орхестра, 17·25 Скрипка, 18·05 Німецькі пісні, **Прага II.** (249,2) 14·30 Спів, **Париж** (1648) 13·00 Муз. поранок, 21·00 „Ґрафиня Маріца" оп. Кальмана, **Білгород** (437,3) 17·00 Пісні, 21·15 Европейський концерт, **Берлін** (356,7) 16·00, 18·50 Муз., **Гамбург** (331,9) 19·00 Давні пісні й танці, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Концерт, 20·10 Сміх у голоснику, **Мінхен** (405,4) 13·25 Концерт, 17·00 Спів, **Мілано** (368·6) 13·00, 17·10, 19·00 Музика, **Рим** (420,8) 21·00 Театр або концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 4. січня 1935.

6·45 Колядa, 6·50, 7·07, 7·25 Ранішня музика з гр. пл., 6·52 Руханка, 7·15 Ранішній денник, 7·35 Хвилинка господинь дому, 7·50, 22·40 Реклам. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Кара в житті дитини, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика з гр. пл., 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Камер. концерт, 17·50 Огляд періодиків, 18·00 Сільва рерум, 18·05 Гутірка: Плебісцити, 18·15 Фортепіян. ресітал Журавева, 18·45 Зимові лови, 19·00 Арії та пісні в супр. фортепіяну, 19·20 Актуальна гутірка, 19·30 Колядковий концерт, 19·50, 19·56 20·00 Як провести свята, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт; Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танк. музика.

Субота, 5. січня 1935.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклам. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Спорт. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Відомі марші в вик. камер. орх., 13·00 Полудн. денник, 13·05 Мадярська музика з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: „Батечко в дорозі", „Як бурий котик заспав Ісусика", 17·50 Поведінка з людьми 18·00 Львовяни у гітлерівському Берліні, 18·10 Сільва рерум, 18·15 Цезар Франк „Соната на скрипку та фортепіян", 18·45 Жінка працююча в СССР., 19·00 Пісні в супр. форт., 19·20 Острів Великопольський, 19·30, 23·15 Гр. пл. на бажання радіослухачів, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., скрипка, 21·45 Доля герой драми (на марг. ост. песи Кокто), 22·15, 24·00 Танк. музика, 23·00 Комунікати, 23·05 Льожа гумористів.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·26 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·99, Париж 34·94, Берлін 212·60, Швайцарія 171·73, Голяндія 357·95, Прага 22·09, Італія 45·32, Нюйорк кабель 5·29 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3. і 4. січня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

		льоко Львів
1 л.	молока	0·16 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	4·00 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 1 січня до 5. січня ц. р. включно платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Когутики мол.	за 1 кг.	0·85	зол.
Кури „	„	0·93	„
Качки	„	0·90	„
Індики	„	0·93	„
Годовані гуси	„	0·80	„

Птицю приймає в скількости установленого для кожного доставця контингенту.

ОПОВІСТКИ.

Порядок Богослужень в Успенській (Волоській) Церкві в часі Різдва Г. н. Іс. Хр. Пятниця 4. січня. Год. 9. Царські часи. Неділя 6. січня. Навечеріє Різдва Хр. Порядок Богослужень як в кожну неділю. В год. 1-ій вечірня. Понеділок 7. січня Різдво Г. н. Іс. Хр. В год. 5 рано навечеріє велике з всеночним. Опісля утреня. Читані Служби Божі в год.: 6, 7, 8, 9, і 12. В год. 10. Архиєрейська співана Служба Божа, яку відправить Преосвящений Кир Никита. Трансмісія через радіо. Вечірня в год. 4·30. Вівторок 8. січня і середа 9. січня. Служби Божі читані в год. 6·15, 7, 8, 9 і 12. В год. 10. Служба Божа співана з проповідю. Вечірні в год. 4. Всім Парохіянам бажає веселих і щасливих Свят та Нового Року

Управа парохії.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.